

Kuše – prokletá i oblíbená zbraň středověku

MUZEJNÍ

KUKÁTKO

Boje a války představovaly poměrně běžnou součást života středověkého člověka a byly i častými příčinami jeho předčasné smrti. Ve srovnání s jinými lidskými aktivitami zanechávajícími v krajině „archeologicky čitelné“ pozůstatky, ať už jde o výrobní nebo zemědělské aktivity, ozbrojené střety a konflikty bývají pro archeology téměř „neviditelné“. Místa, kde k těmto událostem došlo, můžeme identifikovat pouze na základě nálezů militárií, naznačujících dávný boj nebo obléhání. Daleko nejčastějšími nálezy tohoto typu jsou hroty šípů z luků a samostřílů, vyskytující se kolem některých hradů ve velkém množ-

ství. Klasický luk je prastará zbraň, která člověka provází od nejstarších dob prakticky podnes. Kuše, fungující na principu zdokonaleného luku, je vynález mnohem mladší a setkáváme se s ní až ve středověku. Zejména křížové výpravy přispěly značně k rozšíření a věhlasu této zbraně. Mohutné krátké lučiště umožňovalo střílet mnohem dále a s větší průrazností, než tomu bylo

u luku. Výhodou bylo i snazší zacílení a jednodušší výcvik. Na druhou stranu zkušený lučištník byl schopen střílet z luku rychleji, protože napínání samostřílu zabere více času než prosté napnutí luku. Před dobře mířenou střelou z kuše si však ani šlechtic v brnění nemohl být jistý svým životem. Jak strašlivou zbraní samostříl byl, dokládá nejlépe opatření papeže Inocence II. Na

Druhém lateránském koncilu v roce 1139 výslovně zakázal užívání samostřílu ve válkách mezi křesťanskými stranami. Tato klatba uvržená na nejnebezpečnější zbraň středověku však nebyla dodržována a kuše byla používána až do počátku objevení střelného prachu. V archeologickém materiálu není vždy jednoduché rozlišit hrot používaný při střelbě z kuše nebo z luku. Obecně se předpokládá, že lehčí a delší hroty sloužily při střelbě z luku a masivnější kratší šípky představují střely samostřilové. O tom, že ani na Valašsku nepoval klid zbraní, svědčí nálezy samostřilových hrotů z blízkosti pulčinského hradu uchovávaných v Muzeu regionu Valašsko.

*Mgr. Eva Čermáková, Ph.D.
archeoložka, Muzeum regionu
Valašsko, Valašské Meziříčí
Obr. Hrot ze střely do kuše z
pulčinského hradu.*